

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**ORATIO || DE IVBILAEO || CHRISTIANO, ANNO ||
M.D.LXXVII. in Natalitjs Domini || & seruatoris nostri Iesu
Christi habita,|| In Academia Tubingensi.||**

Schnepff, Dietrich

Tvbingæ

[Text]

urn:nbn:de:hbz:466:1-36601

ORATIO DE
NATIVITATE DOMINI ET
*Servatoris nostri, Iesu Christi, habita in natalitje
domini: Anno LXXVII: in Aca-
demia Tubingensi.*

SI Homines, qui Deum vera ra-
tione non coluerunt, vitam sibi
acerbam esse putarunt, cum intel-
ligerent, se gratitudinis nomine
plurimum alijs debere, nec posse
tamen vel sibi vel officio satisfa-
cere, maior certè cura & sollicitudo nobis Chri-
stianis incumbit, qui cum Deo Optimo Maxi-
mo & nos & nostra omnia debeamus, referen-
dæ gratiæ rationem inuenimus nullam, in agen-
dis autem si omnem nostram curam, si studium
& vires ingenij omnes consumserimus, nullam
tamen partem bonitatis & clementiæ ipsius ora-
tione affecuti videbimur. Quanquàm autem vniuer-
sum genus mortalium ad eum modum domino
obstrictum est, tamen ignoro, num hodie vlli vi-
uant homines, quibus ea in parte magis quam
nobis elaborandum sit. Effudit enim in nos do-
minus cumulū quendam earum rerum, quæ homi-
ni inprimis expetendæ sunt. Etenim cum alijs in
locis, iam per multos annos, bella partim quidē
ciuilia, partim ab exteris populis periculose mota
A 7 geran-

gerantur, nobis datum est in dulci otio & exoptata pace viuere. Et cum alij populi, tyrannidem nomine religionis, plusquam Turcicam, a suis magistratibus, & quidem cum discrimine vitæ & incolumitatis longo iam tempore sint experti, nobis dei singulari beneficio, tales Principes contigerunt, qui verè Patres Patriæ vocari possunt: sub quibus pax aurea illa hæcenus conseruata, nobis ad bene beateq; viuendum exoptatas occasiones suppeditauit. Multa prudenter prætereo, ne bonam orationis meæ partem in exordio consumere velle videar. Duo tamen sunt beneficia quorum memoria nunquam excidere ex animis nostris debet. Initiò, quòd singulari Domini benignitate, eum annum vidimus, qui nostræ Scholæ centesimus est, & seculari vel Iubilæus dici potest. Etenim cum patres veteris testamenti, maiorem in modum exhilararetur & deo gratias agerent cum puteos efodissent, quibus & se reficerent, & rem curarent pecuarii, quanto maiores gratiæ debentur summo illi benefactori, qui Illustrissimorū Principum nostrorum animos permouit, vt salutare illos fontes Academiæ nostræ foderent, quibus & Ecclesia & omnis respublica reficeretur, homines prope innumerabiles conseruarentur, & quasi ex pulcherrima scaturigine, omnis generis bona ad omne genus mortalium emanarēt. Qua etiam in re singularem numinis & prouidentiam & curam conspeximus, quòd inter tot pericula &

Natiuitate Christi

Insultus diaboli, qui turbare limpidissimum illum fontem toto conatu moliebatur, tamen ille ad annum vsq; centesimum duraret, & subinde maiora incrementa sumeret, ita vt nulla ferè Germania pars sit, quæ non libenter fateatur, se ex his fontibus dulces aquas hausisse, dum ex hac schola ad Ecclesias & respublicas homines variè eleganter docti euocantur, nec tamen ornamenta eius omnia exhauriuntur. Pro hoc ergo Vniuersitatis anno Iubilæo, gratias agamus Deo sempiternas & supplices precemur, vt hos congressus scholasticos, & hanc (vt ita loquar) officinam pietatis & humanitatis in posterum etiam clementer conseruet, ne vnquam aurea illa vena deficiat, verùm ad multiplices hominum vtilitates, subinde augeatur.

Sed est alius quidam Iubilæus, qui omnium lætitiã & hilaritatem tum gratitudinem requirit: quod his diebus, memoriã saluberrimæ Christi natiuitatis anniuersariam renouamus: Is enim est Iubilæus & perfectissimus & perpetuus, qui in animis nostris solidum gaudium relinquit: quod nec bellis nec eluisionibus, nec vllis incommodis, aut damnis, contaminari potest. De eo hac hora paucis propter adolecentes mihi dicendũ iudicauì. Magnificum interim dominum Rectorem, & ceteros proceres Scholæ nostræ maiorem in modũ oro, ne iacturam illam & temporis & studiorum coniunctam cum molestia

festia incultæ orationis meæ & ad captum iuuentutis duntaxat accommodatæ, iniquo ferant animo: dabo ego profectò operam, ne patientia ipsorum abusus videar.

Primum autem, sic velim existimare adolentes, non voluisse me sine causa memoriam Natiuitatis Seruatoris Domini vocare Iubilum. Etsi enim non dubito, eas ceremonias, quæ in solennitate illa Hebræorum obseruabantur, idcirco fuisse adhibitas, vt partiori terræ Israël, quæ primò Domino placuerat, obseruaretur, & sua non modò libertas, sed prædia etiam, ad veteres dominos redirent, tamen quis dubitauerit, in his etiam adumbrationes rerum earum, quarum complementa in aduentu meritoq; Christi cernuntur propositas. Equidem cùm Pontifex Hebræorum maximus, propitiatorium, ad quem illud Sacrosanctum, Sanguis pecudum fusus & sparsus, agnus paschalis, postes inuncti sanguine, azyma, petra aquam fundens, & reliqua veteri seruatoris & beneficiorum typi & imagines fuerint (testante id Apostolo) quis negarit, fuisse in Iubilæo adumbrata beneficia, quibus maximis vniuersum genus mortalium affectum fuit, in aduentu liberatoris Domini. In veteri enim Iubilæo, ijs qui obæratii sua bona vendiderant, illa restituebantur, nec licebat exigere creditoribus debita, soluebatur omnis seruitus, libertas sonotubarum promulgabatur, & quilibet recep-

Natiuitate Christi.

piebat ornamenta & decora familiæ suæ, quiescebat & terra & agricultura omnis. Hæc sanè, vt diximus, non solum seruiebant rationibus illis politicis, sed venustè admodum Christum venturū depingebant, qui vnus & solus nostræ libertatis vindex, æternorum bonorum recuperator, veræ nobilitatis & quod simus genus electum, regale sacerdotium, conciliator, nostra *ἐξλυτῶσις*, redemptio, sanctificatio, via veritas & vita factus est. Horum omnium interpretem locupletissimum habemus Esaiam Prophetam, qui capite sexagesimo primo testatur, beneficio seruatoris Domini, lætum Euangelij nuncium publicatum, medicinam quæsitam ægotantibus, promulgatam captiuis libertatem, carceres apertos, oppressis inuentam vltionem, deniq; proclamatum annum gratiæ & reconciliationis. Nihil certè potuit ad explicandas veteres illas ceremonias afferri in tanta breuitate vberius & luculentius, quàm cum de libertate & alijs innumeris beneficijs mentionem fecisset, vno verbo significaret, se Iubilæi illius veteris rationes, ad veros fontes reuocare, & ad Christum perpetuum Iubilæum acommodare voluisse.

Quamquam autem ista tubis illis propheticis veteri populo iam olim fuerant significata, tamen tum demum complementum habuerunt, cum Christus Dominus carne assumpta nasceretur in Bethlehem: tum enim frater noster factus est,

B tum

tum se vadem, sponforem & inter cessorum pro
 fra salute apud patrem coelestem interposuit
 legis maledictiones, & iram omnem patris in
 Gal. 4. deriuauit. Id enim vult Apostolus, cum Galatas
 in hæc verba scribit. At vbi venit plenitudo tem
 poris, emisit deus filium suum, factum ex mulie
 re, factum legi obnoxium, vt eos, qui legi erant
 obnoxij, redimeret, vt adoptione ius filiorum acci
 peremus. Vide enim, quæ miseræ statim & cõco
 tionem & natiuitatem, ex ceperint, ex quibus factum
 manifestum est, quomodo legi factus fuerit ob
 noxius: videlicet, quòd omnes calamitates &
 miserias, quæ in hominis alioquin abiectione
 natiuitate vnquam inspectæ fuerunt, nostra ca
 sa suscepit. Homo factus est, quid autẽ hominem
 calamitosus. Castissima virgo opinionem turpem
 & flagitiosæ consuetudinis, apud maritum sub
 Tributum à parentibus exigitur, antequam illi
 sceretur: ex hominum contubernio mater ad iu
 menta ablegatur: nato puero defunt cunæ, defunt
 lectulus, defunt idonea linteamina, quibus sacro
 sanctum corpus inuolueretur: stabulum pro cubili
 li, præsepe pro cunis, fœnum pro lectulo, viles
 panni loco fasciarum sunt. Nihil ibi ornatum
 pompæ conspicitur. Quæ sanè si sola intueamur,
 lacrymarum potius quàm hilaritatis materiam
 suppeditare videntur. Quis enim lacrymas
 teneat, si vel mendicæ infantem recens natum, ve
 deat ad eum modum inter iumenta, & quidem
 tempo

Natiuitate Christi.

tempore hyberno iaceret. Sed ista omnia magnus ille nostræ salutis, *ὑποτακτικῆς*, sponte & subiit & pertulit, vt vagitus ipsius in lætitiã, paupertas in diuitias, contemptus in nostros honores summos euaderet, nosq; perpetuum Iubilæum & æterna gaudia haberemus. At vero quia oculi humani, qui nihil præter pompam admirantur, miserabili illo spectaculo & paupertatis & calamitatum effendi poterant, voluit Dominus tubas extare, quibus homines ad Iubilæum omnes conuocarentur & intelligerent, non esse oculos defigendos in illis paupertatis integumentis: sed perpendendum, quantus sit is, qui ad nos redimendos non dubitauerit se non modò in hos pannos, sed miseras etiam nostras induere. Et ne fortè homines parum dociles, in re tanta aberrarent, noluit ex ære vel alio metallo, vt olim, tubas sonare, sed creaturas præstantissimas illas, tanti beneficii præcones instituit: Quæ non rudi sono, qui præter aëris impulsione nihil haberet, attentionem mouerent mortalium, sed disertè & luculenter, partim quidem viua voce, partim autem inusitata sua præsentia, omnes docerent, nunc posita omni tristitia, in domino exultandum, nunc adesse tempus acceptũ, nunc libertatis campum apertũ, nunc coelos patefactos, nunc aditũ ad patrem dari, ipsum deniq; Dei filium & de coelis & ad nostras imbecillitates (excepto tamen peccato) descendisse. Qua in re cùm diuina pro nobis

B 2 cura

Oratio de

cura tantopere euigilauerit, & coelum, astra, ho-
mines loqui uoluerit, par est, nos eam animorum
attentionem adiungere, quæ in rebus maximis re-
quiritur. Ne forte in stuporem illum populi He-
braei incidamus, qui ad coelestes illas tubas, qua-
rum concentus in toto orbe personabat, non mi-
nus surdus fuit, quam populi ad *κατάδωνας* Nil
habitantes, esse dicuntur. Ita enim erant negligen-
tes, ut in florentissima vrbe, sapientes illi (quos
Magos. uocamus.) hominem neminem eius re-
consciunt inuenirent. O resupinam negligentiam
ô surdos & ad miraculum usque stupidos,
homines. hac iucundissima luce solis indigni.
Deus. clementer à nobis tantum & tam per-
niciosum errorem auertat, imò ipse à quo omnia
possidemus, aures nobis aperiat, nosque ad æquum
illam coelestem erudiat. Fingebant Pythagora
concentum quendam superiorum corporum, &
quidem adeò suauem, ut si is exaudiretur, mira-
biles sui amores excitaturus apud homines sit.
nobis autem eiusmodi figmentis opus non est.
nec ex comentis humanis nouo errore inuoluen-
dus animus noster est, sed coeli terræque in historia
natiuitatis domini seruatoris nostri Iesu Chri-
sti *αἰγυπια* tubæ & acclamatores, hodie per-
sonant: quæ non modò oblectationem nobis affe-
re possunt, sed ad omnia honesta desideria nobis
sufficiunt. Quas ut adolescentes audiant, sonus
earum ex sacris patefaciendus est, & sanè mere-
tur

Natiuitate Christi.

tur illa musica cœlestis omnium hominum attentionem: quia ab orbe condito, nulla talis unquam extitit. Præmo ergo in hoc præclaro Iubilæo tuba fuit angelus Domini, qui statim clara voce omnes homines in societatem cœlestis gaudij conuocat & excludit neminem: Ecce (inquit) annuncio vobis gaudium magnum, quod futurum est toti populo. Quæ potuit suauior & iucundior musica exaudiri à mortalibus, quàm quod legatus ille Domini uniuersos ad Iubilæum & hilaritatem conuocat. Semper enim humani animi quando peccatum agnouerint trepidant, & solliciti sunt, num ea quæ ad mortali-um consolationem diuinitus tradita sunt, in paucorum quorundam salute absumantur, vel ad omnes pertineant. Sed magnus ille Domini præco, totum hunc mundum conuocat, & hortatur mortales, vt ad hilaritatem & læticiam animos conuertant. Mox libertatem renūciat & proclamat, vobis inquit natus est saluator. Quæ verba, multa sanè in recessu habent & hoc velle videntur. Vobis quidem hætenus omnis hilaritas erepta fuit cùm in durissima seruitute vix quietum duceretis spiritum. Nam peccatum vos in turpem seruitatem coniecerat, eratis enim foedissimarum cupiditatum serui: quæ res vos rursus in aliam calamitatem, & quidem grauiorem præcipitabat, vt iam morti etiam sempiternæ essetis addicti, ac mancipia fieretis diaboli qui aduersus nos omnem

B 3 suam

Oratio de

suam exercet tyrannidem. Iam miseris paratum
erat aternus carcer cum tormentis & cruciatibus
perpetuis coniunctus: exulabatis à patria aeterna
illa: excideratis à bonis sempiternis, quae de
mentissimus pater obedientibus parauerat. Iam
& libertas & bona partim quidem terrestria partim
tim caelestia vobis eripiebantur. Hanc exitum
mortalium miseriam misertus Dominus, pro
cuperatore libertatis saluatorem mittit, qui non
modò peccati, sed mortis vincula solueret.
Tyrannide diaboli liberaret, captiuos ex tristitia
aere educeret, vosq; omnes in possessionem aeternorum
bonorum hilares & pacatos restitueret.
Et id quidem non precio aut opera impetrato
largiturus est, sed quemadmodum olim ante
Iubilæo, quilibet sua recipiebat, cum pecunia
numerasset nullam, ita liberalissimus ille mortuorum
redemptor, effecturus est, ut absq; precio
ipse sit vestra ἐξλύτρωσις. ematis lac & vinum
& in plenissimam possessionem eorum bonorum,
quae ad bene beateq; viuendum pertinent collocati
mini. Hæc omnia Angelus vno seruatoris vocabulo
exprimere voluit. Sed eum mox innúmerabilis
tubæ & caelestis quidam concentus est subsecutus.
Visa enim est statim multitudo Angelorum, in
voce canentium. Gloria in excelsis Deo, & in terra
pax & in hominibus bona voluntas. Breuem sed
iucundissimam musicam, quae cœlum & terras
repleuit: quae animos perturbatos & trepidos
refecit: quae ἁρμονία non modò

Natiuitate Christi.

eum, sed Dei mortaliumq; tantam effecit, nulla
vt possit esse magis exoptata, nulla ad vtilitates
humanas aecomodatior, nulla ad perpetuita-
tem stabilior. Nam cum præclarus ille recon-
ciliator mundo nasceretur, viscera misericordiæ
conspicua fuerunt, quibus nos visitauit oriens
ex alto: tum gloria Domini & clementiæ ipsius
ita enituit, nulla vt alia ratione eam magis
posset facere testatam. Et vt tum cœli loqueban-
tur & fundebant aureum imbrem bonitatis & be-
nignitatis diuinæ, ita in terra vera pax conspicie-
batur: cum vt Theophilactus scribit, Christus
nostra pax se mortalibus conspiciendum præbe-
ret. Rursus cœlum terræ reconciliatum est, cum
propter insignem illam libertatis restitutionem,
quæ est in repurgatione peccatorum nostrorum,
iam *ἐνδοξία* patris cœlestis, & reconciliatio cum
humano genere ita confirmaretur, vt pater nos
veluti filios diligat, imò vero amet. Et vt in fi-
lio vnigenito *ἐνδοξία* habet (sicut ipse de cœlis
testatus es) ita propter ipsum veluti filijs nobis
fauet, nosq; in paternæ curæ suæ, non partem ali-
quam, sed totam (vt ita loquar) eius possessionem
admittit. tum verè cœlum terræ placatum viderūt
homines, tū ex seruis liberi & filij facti sumus: tum
patriam recepimus: tum amisã olim à protoplastis
hæreditatē adire fuimus iussi. Sed quis res tantas
oratione posset explicare: Id verò fortassis ho-
mini ad rerum illarum meditationem attento, mi-
rum videri posset, cur in hac pompa & renuntiati-
one Iubi-

Iubilæi, opilionū (hos enim credo esse *ποσειδων* in
 quibus sic dictos, maximè quia excubias noctu-
 nas habuerunt) sit usus opera. Nam & hi iubentur
 esse huius gaudij ad omnes internuncij. Sic enim
 nobis videtur; debuisse eos, qui tantæ rei facti
 essent ad uniuersum genus mortalium legati,
 qua autoritate præditos esse. Vt id hominibus
 persuaderent, in quo permagna ipsorum res ap-
 retur. Solent magni principes non modò curru
 triumphales, sed tubas etiam quæ currum triu-
 phantis præcedunt exornare. Quis ergo non
 miretur, Dominum tantæ rei eos homines præ-
 perfecisse, qui omnibus viderentur esse abiecti-
 sissimi, & hoc honore minimè digni. Hæc quæ
 dem eorum est opinio, qui secundum hunc mo-
 dum rationes subducunt: Sed primò visum Do-
 mino est ad celebrationem nominis sui, eos o-
 gere internuncios, qui sapientibus illis stulti vi-
 derentur. Neque enim deus sapientes secundum
 carnem, non potentes, non claro genere nati
 elegit; sed ea quæ stulta erant secundum mundum,
 vt pudefaceret sapientes, & quæ erant imbecilla
 in mundo delegit Deus, vt pudefaceret ea, quæ
 sunt robusta: & quæ ignobilia erant in mundo
 contemptaq; delegit Deus &c. Placuit enim
 verbis Apostolica in re quæ hominum oculis
 non incurrit, & ex sacrosanctis fontibus de-
 menda est. Et quidem id non solùm scriptis Apo-
 stolicis promulgatum est, sed voce etiam factum

1. Cor. 1.

Natiuitate Christi.

peris Domini, Gratias, inquit Christus, ago tibi
pater Domine cœli & terræ, quòd absconderis
hæc à sapientibus & prudentibus & reuelaris
ea paruulis. Certè sic fuit bona voluntas apud te.
Verùm præter illam causam aliæ etiam sunt gra-
uiores, quas paucis commemorare libet. Præ-
dixerant sancti illi vates, quos Prophetas voca-
mus, Messiam futurum esse pastorem, & quidẽ
tam fidum, vt in sinu eas quæ ingredi non pos-
sent, poetaret. Et ipse Dominus non dubitauit,
ista vetera parabolis renouare, cùm & se pasto-
rem vocat, & pingit studium illius, & economi
qui relictis nonaginta nouem ouibus, vnã ab-
errantem quærit, & inuentam imponit humeris,
sibiq; apud amicos & familiaris de ea sola gra-
tulatur. Et enim si Dominus cum perfectis dun-
taxat hominibus, & vulgi opinione verè sapien-
tibus fuisset versatus, pauperes & miseri homi-
nes maxime ij, qui nomine peccatorum suorum
trepidi fuissent, nullum ex eo Iubilæo fructum
suauitatis percepissent. Iam vt angeli re ipsa do-
cerent, quòd publico carmine proposuerant,
omnes homines inuitari ad eam hilaritatem, &
libertatem, quæ sola hominibus expetenda esset,
statim pauperes illos pastores, de rebus illis maxi-
mis erudiunt, & volunt esse ad omne genus
mortalium præcones & tubas: ne nimium illi
perturbarentur. Adesse enim illum ἀρχιποιμένα
qui oues suas cœlesti pastu velit reficere: nec
C ab

Oratio de

ab hoc suo Iubilæo quenquam (modò docillè esse velit) excludere. Et quidem res ipsa docet hoc voluisse Dominum. Nam cùm vellet collocari in præsepi, ipse ostendit, se non modò pastorem, sed pastum etiam esse suis ouibus, quas amet, vt ipsarum causa extremam paupertatem & supplicium etiam ignominiosum subire, & mortem acerbissimam perpeti vellet. Sunt ergo pastores illi gratissimi Tubicines: & quamvis agrestem musicam asserre vrbaniis illis hominibus, qui præter ostentationem nihil amant, videntur, tamen ea ideo à Domino est instituta, vt ea reficeremur: Et intelligeremus omnem illam pompam Iubilæi ad omnium consolationem & salutem esse comparatam. Verùm si à terris pastoribus illis, ad hoc aspectabile cœli oculos conuerterimus, en statim aliam tubam edemus, stellam illam mirabilem, ductricem magorum, in qua multa extabant miracula. Nam & noua erat, & vt Theophilactus & Chrysostomus testantur, à Boreali mundi parte ad australem mouebatur, quem motum cœtera astra non habent. Præterea talis comes erat illis, vt quiescentibus sapientibus, & ipsa subsisteret, proficiscentibus dux esset itineris. Deniq; ita se ad terras vsq; demittebat, vt dum in qua Christo dominus natus erat, discessisset significaret. Quare docta antiquitas iudicauit eam stellam Angelum fuisse. Sic enim scribitur

Theo-

Natiuitate Christi.

Theophilactus ὅταν ἀκούσῃς ἀσέρεα, μὴ νομίσῃς, πρὸς τὸ
ἦναι ἐκένου, οἷος ὄρα μὲν, ἀλλὰ θεῶν δυνάμει, καὶ ἀγ-
γελικῶ ἐς τύπον ἀσέρεα φαινομένη. Et paucis inter-
positis: ὅτι ἡ ἀγγελικὴ δυνάμει ἡ, ὁ ἀσέρεα, δὴ ἄλλοι ἀπὸ
τῆς ἡμέρας ὑπερλάμπει, &c. Incredible autem
est quantas res nobis illa tuba explicet. Quan-
quam enim sonus eius non exaudiebatur, tamen
silentio suo tantum loquebatur, quantum vix
humani animi capere possunt. Initio enim noui-
mus, Prophetas de tristissima rerum conditione
loquentes, dicere, stellas disparuisse, solem te-
ctum, Lunam obtenebratam: ita, e contra, cum
latus ille Iubilæus publicaretur, noua stella
monstrata fuit, vt ostenderetur, tubam Euangelij
posthac toto orbe sonaturam: quæ nos de singu-
lari gaudio doceret: in quo tuto possemus acqui-
escere. Ad nos enim iam descendisse solem il-
lum iustitiæ Iesum Christum, qui illuminet om-
nem hominem, venientem in hunc mundum: qui
solus possit mentes nostras perturbatiores recre-
are, vt in amplissima luce clementiæ diuinæ ver-
sentur: & iam homines ex porrecta fronte possint
accedere ad patrem: ad quem fidissimus ille in-
tercessor, viam nobis aditumque parauerit. Sed
non modò stella illa ad hilaritatem nos eam ad-
ducit, quæ in Euangelio est, & in Christo ser-
uatore maxima cernitur, sed ostendit etiam, qua-
lis seruitus in postremo illo Iubilæo solvatur.
Non enim vinculis vel compedibus erant co-

Oratio de.

Tristi homines vt olim solebant mancipia, quoniam
num erat fides dubia, sed tenebris ignorantie
caecitatis, improbitatis vinciti erant, vt quemadmodum
modum iij, qui profunda nocte ea quae obuiosa
sunt, & quidem interdum cum periculo, vt
ferramenta, aculeos, spinasprehensant, ita
pro veritate errorem, pro vero Deo idola, pro
tota viuendi ratione, turpitudinem & foeditatem
apprehenderent. Hoc enim illud est, quod Christus
queritur, mundum tenebras amare. Ab his
ergo tristi seruitute, & plusquam cymerijs tenebrarum
bris, nos soluit præclarus ille Iubilæus, in quo
tenebrae ignorantie discussæ, restituta lux veritatis,
monstrata via salutis est. Quod beneficium
Esaías propheta capite nono celebrat, cum inquit:
Populus qui ambulabat in tenebris, & in umbra
mortis, lux orta est. Sed quanta ista felicitas
certè aestimari nequit, nisi considerauerimus
quantùm in vero cultu, & in ijs rebus, quae ad
beatè viuendum pertinent, hallucinati sint illi
qui se vel solos sapientes esse existimabāt. Vnde
de eo ipsorum monumenta & libri loquuntur
in quibus cum vos omnes præclarè sitis veritas
non est vt ego *Μαθηται* afferam *εἰς ἀβύσσους*. Sed hoc
verè possum cōfirmare, nullum solitum apud
illos gaudium, nullā animorum quietem fuisse
qui de felicitate disputarent & nullam tamē
partem, vel eminus vidissent. Solum Euangeli-

Natiuitate Christi.

am lux veritatis, de his tantis rebus nos docet:
solus Christus noster φῶς φῶς & tenebras discutit:
animos nostros reficit atq; recreat. Quod
sanè beneficium, si duntaxat Hebræis fuisset
collatum, videremur nos ab hilaritate Iubilæi
exclusi, sed quod Dominus per Angelum &
stellam, gentes longis itineribus adducit, disertè
docuit, in huius gaudij partem venire etiã Eth-
nicos, qui olim erant alieni à promissionibus
diuinis, & exules à regno Dei, illi nunc etiam
adiunguntur beato isti coetui & concilio Ange-
lorum: isti restituuntur in præclarum illam hæ-
reditatem, quam expectamus in cœlis. Tunc
complementum habuit vaticinium Osee Pro-
phetæ, vocabo (inquit Dominus) populum, qui
meus non erat, populum meum & eam quæ di-
lecta non erat dilectam: & erit in loco vbi
dictum fuerat eis, non populus meus vos, ibi
vocabuntur filij dei viuentis. Tum & pro-
phetia Bsaia capite 60. euentu comprobata
fuit cùm scribit. Ecce tenebræ operient ter-
ram, & caligo populos, super te autem orietur
Dominus, & gloria eius in te videbitur. Et am-
bulabunt gentes in lumine tuo, & reges in splen-
dore ortus tui &c. Non addo reliqua quæ de
gentium & studio & festinatione, de donis &
muneribus isthic habentur, ea enim studiosis
Theologiæ sunt notissima. O nos ter quaterq;
beatos, si ista quanta sint animo possemus per-
pendere.

Os: 20.

C. 3.

Oratio de

pendere. Quot enim creditis hominum myriades, in toto hoc mundo ad cruciatus infernalium precipitatos, antequam hoc salutare sydus genibus reuelaretur: & tenebris sol ille iustitiae exoriens, perfectam nobis hilaritatem afferret. Sed ne ea quidem, quae haecenus diximus, stella & Magorum aduentu, rei magnitudinem sufficiunt. Nam & hoc considerandum est, quare in hoc Iubilaeo, Deus filio suo recens aurum, thus & myrrham offerri voluerit, neque enim hoc ideo duntaxat factum est, ut paupertas castissimae virginis subleuaretur, sed ut ostenderetur, reges & diuites in populum fore nutritios Ecclesiae. Id quod in Esaias Capite sexagesimo praedixerat. Super inquit, lac gentium, & mamilla regum habebis: Et scies quia ego Dominus saluans te. Neque enim parum ad illam hilaritatis rationem accedit, quod Dominus omnibus temporibus, hospitalia & mecoenates Ecclesiae doctoresque dedit, ut tuba Euangelij sonaret, ad erudiendos & consolandos homines. Haec tam luculenta, clementiae Diuinae demonstratio, haec tubae coelestis, oculos & aures omnium ad tam praecclarum spectaculum impetratae libertatis, incitare debebant. Sed hostis ille mortalium, toto conatu conegit ut Iubilaeum Domini perturbaret, & laetitiam in luctum conuerteret, efficeretque, ut tuba coelestis conticesceret, & homines ad la-

uitutes
Itaque
quieti
omne
ret.
illius,
los (q
si) no
to, v
plo, in
tatem
bet m
ampl
credi
turq
se m
citi
berer
dij, p
rent
nes f
in lu
rum
tissim
tante
eo, q
man
latic
nare

Natiuitate Christi.

uitutem & tenebras exitiales illas retraheretur.
Itaq; Herodem Tubam seditionis, perturbatorē
quietis, insidiatorem pacis excitat, vt materiam
omnem gaudiij, miseris mortalibus ē medio aufer
ret. Nam Christum conciliatorem hilaritatis
illius, ad necem quæsiuit, & cū per sapientes il
los (qui angelo moniti, ad ipsum non erant reuer
si) non posset certior fieri, de infante recens na
to, vt eum trucidaret, nouo crudelitatis exem
plo, in eam ætatē, quæ aliās vel propter imbecilli
tatem, vel innocentiam, fauorē apud omnes ha
bet maximum, sæuijt, paruos infantes à matrum
plexibus rapuit, allisit, trucidauit: quæ res in
credibilem omnibus dolorem attulit, videban
turq; ea tempora tristitiæ plenissima, nihil ef
se minus quàm Iubilæus & annus ille benepla
citi Domini, in quo lugentes consolationem ha
berent, pro cinere gloriam, pro luctu oleum gau
diij, pro spiritu mœroris, pallium laudis accipe
rent (His enim verbis prophætæ vtuntur om
nes ferè) non modò matres, sed patres familiās
in luctu erant, pleræq; ædes funera charissimor
um pignorum videbant, omnia loca innocen
tissimorum sanguine mædebant. Sed non potuit
tantum truculentissimæ illius bestiæ (bestiam uo
co, quia circūferebat tyrannus ille in forma hu
mana immanitatē belluarū, indignus qui appel
latione humanitatis, à qua longissimè abesset, or
naretur) non potuit inquam tantum bestiæ illius
effera.

Oratio de

effera rabies, vt hoc summū bonum hominibz
eriperet. Nam & puer Iesus angelo monente
in Ægyptum abducitur, & per crudelitatem
illam iam toti orbi innotescit, natum Seruatoris
quem Tyrannus ille ad cruciatus, & morte
quæsiuisset. Complementum etiam tum habi
vaticinium de luctu Rahelis, quam Prophe
Hieremias, acerbissimum luctum ex suorum
neribus, animo capere iam olim prædixerat:
nificaturus, in aduentu Messia, tyrannum quor
dam, in pueros etiam infantes sæuiturum, &
quid animis piorum qui tum viuerent inexpe
ctatum obijceretur. Vide ergo admirabilem Do
mini & sapientiam & prouidentiam, qui
natis sceleratissimorum hominum, ad
plicationem gloriæ suæ vti consuevit. Non
Herodis conatus illi sanguinarij contra Chri
stum ita sunt repressi, vt is qui cum blasphemia
coniunctam habebat ferociam leoninam, Do
mini fieret tuba, per eum enim (vt diximus)
plerisque omnibus innotuit, natum esse Mes
siam: quia id quod olim de cæde puero rum
fantum propheta prædixerat, palam cerne
tur. Fuit & ea ratione Herodes buccinæ
Christi verissimarum laudum, quod cum nihil
summi sceleris immanitatem prætermisisset, &
mē cogeretur ferre, vt tuba Euangelij de serua
tore Domino in toto orbe sonaret. Sed nō solum
ille, tale testimonium Christo Domino præbe
re coactus

Natiuitate Christi.

coactus est: sed omnes Tyranni, qui silentium
Iubilæo imperabant, locupletissimi testes fue-
runt, tubam Euangelij solam esse, quæ huma-
nis animis ductrix sit ad veritatem. Etenim
cùm tanto se conatu Christo & Euangelio op-
ponerent, & tamen inter tot persecutiones so-
nus illius tubæ magis magisque insonaret, & ad
hunc usque diem ubique personet: certum est,
hunc Iubilæum, qui ad veras hilaritatis rationes
omnes conuocat, non esse rem ab hominibus
ad demulcendos animos humanos, confictam,
sed doctrinam diuinitus traditam, quæ cùm
certa & explorata spe victoriæ, non modò huic
mundo, sed etiam ipsis Diabolis possit opponi,
Et vt in Psalmo. 75. habetur, quò magis homi-
nes aduersus Dominum insurgunt, eò ipse præ-
clariores triumphos & coronas auferat. Sed in-
uenit tamen astutissimus ille aliquid, quò gau-
dium illud Euangelici Iubilæi cõtaminare vo-
luit. Nam cùm persecutiones illæ Ethnicæ con-
quiescerent, & Ecclesia videretur habere Hal-
cyonia, puriorem illam doctrinam, & quæ ani-
mos nostros vel sola posset reficere, de gratuita
remissione peccatorum, humanis commentis
contaminauit, & dilutam religionem, pro vera
obtrudere est conatus. Nam, in isto spiritali
Iubilæo, hoc etiam habetur, quod olim quali-
cunque adumbratione in re Hebræorum publica,
& solennitate Iubilæi cernebatur. Tum enim
D debita

debita non licebat repetere: ita beneficio & merito Christi, impetratum est, ut diabolus non liceat à nobis exigere ingens illud as, quod cōflaueramus, cum nulla ratione legi Dei satisfacere faceremus. Nam filius Dei, legi pro nobis factus obnoxius, illam omnem à nobis curam abstulit. Quæ consolatio ita est solida, ut nobis aduersus omnes animorum perturbationes sufficiat. Sed pontificij, qui iactabant se tenere tubam illam seruatoris Domini, pernitosum errorem de dubitatione, de satisfactionibus, de igne purgatorio attulerunt, quæ omnia cum hilaritate Iubilæi è diametro pugnabant. Nam & debita illa peccatorum reposcebantur. Imperabatur solutio, & non modò seruitus, sed carcer ignis emendatorij, etiam veluti mancipijs indicebatur. Et sanè nulla vnquam tam sæua persecutio fuit, quæ sonum salutaris tubæ illius impedierit, ut ista Diaboli *παροργία*. Etenim perfonatos homines introduxit, qui gloriarentur, se velle efficere, ut Iubilæus ille Christi innotesceret toti orbi: Sed isti interim non eos modos (vt ita loquar) faciebant, quos Christus præscripserat, sed quos error & admiratio humanarum adinventionum dictauerat: quo dolo effectum est, ut multis hominibus pro salutaris Iubilæo tristem & exitialem animis seruitutem persuaderent. Sed Deus Optimus Maximus postremis his temporibus, singulari

Natiuitate Christi

& nouo beneficio, buccinam illam ad veris-
simas vtilitates Iubilæi restituit: cùm iam multis
locis, ea musica ad hilaritatem perfectam habeat-
ur, quæ olim temporibus Apostolorum fuit.
Nam certum est multis iam seculis, rationem
Iubilæi, de acquisita libertate, restituta pacè
conscientiarum, de remissione peccatorum &
aræ alieni, de quo diximus, tam explicaram
non fuisse quàm nunc est. Huic tam luculentæ
Domini clementiæ, & hoc accessit, quod nostris
temporibus Dominus homines doctos & lite-
ratos dedit, qui tanquam magi ex ipsis fonti-
bus repurgarent doctrinam Euangelicam, vt
iam illa suum & nitorem & sonum habeat, non
perturbata modis illis Romanensibus. Cum
quorum doctorum studio multiplici principes,
& in primis nostri, quos in hoc genere cæteris
facile omnibus anteposuerim (ceu sapientes illi,
qui in Christum liberales fuerunt) omnem suam
diligentiam, & præterea etiã sumptum impen-
derunt: vt sinceritas doctrinæ veteribus cor-
ruptelis erueretur, & pura ad posteritatem om-
nem transmitteretur. Quorum sanè heroum
& pietas & diligentia, nunquam satis commen-
dari poterit. Sed non fert temporis angustia, vt
ea in parte euagemur longiùs, verùm receptui
iam canendum est. Si tamen prius monuero
adolescentes, nunquam committendum esse, vt
ingens illud beneficium reuelati & promul-
gati

Oratio de

gati Iubilæi, obliuioni tradamus, qui tot eius præcones habemus, vt nullum omninò nobis veniæ locum simus relicturi, si vel fastidiove negligentia rem tantam prætermiserimus. Nam angeli nobis libertatem per seruatorem Dominum promittunt: pacem & ⁱⁿ ^{uocant} Domini prædicant: pastores clara voce docent ^{de} ^{ipso} ^{mundi} ^{nati} ^{beneficio} ^{Iubilæi} ^{ex} ^{cludi} ^{neminem}, modo studeat esse Christi cuncta, & cupiat se ad ipsius & vocem & obsequium componere: stella lucem exoptat illam, qua nostræ mentes illuminantur indicat. Magi testantur, gentes etiam in partem hilaritatis vocari, & hæredes esse honorum celestium. Herodes impius nihil potest, cum posse contra se consideret, sed ipsius Tyrannis, ad cuius etiam laudis præstantissimi illius triumphis accedit. Deniq; cum illi tubæ Euangelii superioribus temporibus, rana Romanorum & scholarum commenta obstreperant, tandem ad imitationem Apostolicæ verissimæque Maledictæ laudem restituta, nunc & perturbatas conscientias reficit, & hilaritatem non modò præsentis vitæ, sed futuræ etiam immortalitatis spem non dubiam promittit. Quem concentum ceteris per multos annos in hac schola sanè iucundissimum exaudiamus, & non modò Theologiarum etiam professionum Doctores cum ad pietatem & huius, de quo loquimur, Iubilæi

Natiuitate Christi.

amplificationem instituant, quæ tandem erit
facundia, quæ tantæ rei magnitudini sufficiat,
& Domini paternam planè indulgentiam satis
commendet: Non certè si vel Ciceronis elo-
quentia, vel Demosthenis sublimitas, vel Iso-
cratis suauitas, omnem curam & diligentiam
in hac re sola exornanda ponant, & consu-
mant vel minimam eius partem assecutæ vide-
bantur. Superant enim illa beneficia Domini,
conatum, quem homines etiam sapientes in di-
cendo possent adhibere maximum: Et angustia
animorum nostrorum clarissima luce incre-
dibilis Dei bonitatis, ita in admirationem rapi-
untur, vt quemadmodum imbecillitas oculorum
nostrorum, ad splendorem solis, sic etiam ipsa
in accurata tantæ rei meditatione deficiant, vt
ne cesse sit, nos confiteri, in hoc tam amplo lau-
dationis genere, non modò linguam, sed omnem
humani ingenij solertiam & industriam suc-
cumbere. Sed cum sapientia Patris veros ora-
tores in hoc spirituali foro, non facundiæ no-
mine commendet, sed requirat in adoratione spi-
ritum & veritatem, certè & laudationem talem
postulat, quæ non in volubilitate quadam lin-
guæ, sed ipsa morum & conformatione & in-
nocentia cernatur. Demus ergo operam, vt to-
ta nostra vita sit musica, composita ad æquitas
coelestes, vt non nobis, sed Christo viuamus: &
vt Zacharias Baptistæ pater præclare adhor-
D. 3. tatus.

Ioan: 4.

Lu: 2.

Oratio de

ratus est, seruiamus Domino cum sanctitate &
iustitia omnibus diebus vitæ nostræ: nequa
vnquam eò dementiæ veniamus, vt quemad-
modum serui Hebræi, qui libertati seruituti
præferebant subula perforatis auribus ad post-
domus affigebantur, & ad perpetuam seruitu-
tem ea ceremonia astringebantur, ita & nos ad
desideria huius mundi alligemur, sed præcipue
am curam iudicemus ponendam in eo studio
quod eximium Iubilæo Christiano impenditur.
Sic enim fiet, vt aliquando cum magnus ille
libertatis nostræ vindex, tuba Archangeli nos
ad æternum Iubilæum conuocauerit, & hilares
triumphemus, & cum ipso in omnem
æternitatem viuamus beati,
Amen, Amen.

